

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

“ _____ 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МИТНІ ПЛАТЕЖІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 29 Міжнародні відносини
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
освітня програма Міжнародна логістика і митна справа
спеціалізація
вид дисципліни за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

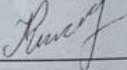
Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
“30” серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Беренда Сергій Васильович

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

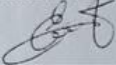
Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Надія КАЗАКОВА
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Олена ХАНОВА
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Митні платежі» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня

(назва рівня вищої освіти)

спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів комплексу знань, вмінь, навичок та компетентностей в сфері митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни «Митні платежі» є

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом.

ЗК5. Здатність до усної та письмової загальної комунікації державною та іноземними мовами.

ЗК6. Здатність до використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, програмних пакетів загального і спеціального призначення.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

ЗК10. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ЗК11. Здатність брати участь у розробці проектів, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК12. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК7. Здатність застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК11. Здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів.

ФК13. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ФК16. Здатність розробки програм щодо участі України в міжнародно-правовому співробітництві та регулювання митної справи в рамках інтеграційних об'єднань світу з точки зору перетину кордонів на налагодження логістичного середовища всесвіту.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни		
за вибором		
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання	
Рік підготовки		
4-й	-	
Семестр		
7-й	-	
Лекції		
32 год.	-	
Практичні, семінарські заняття		
32 год.	-	
Лабораторні заняття		
0 год.	-	
Самостійна робота		
86 год.	-	
Індивідуальні завдання		
0 год.	-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, у тому числі в сфері міжнародної логістики та митної справи, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Мислити креативно та критично, мати навички тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей.

ПРН3. Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН4. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН5. Демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження; виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на процеси та явища у світовому господарстві (у тому числі міжнародної логістики та митної справи); формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нової ситуації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН7. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути критичним і самокритичним, розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності та поваги до них.

ПРН8. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН9. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, у тому числі в сфері міжнародної логістики та митної справи, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ПРН10. Застосовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

ПРН11. Демонструвати знання та навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, у тому числі, міжнародної логістики та митної справи, враховуючи

особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ПРН16. Розуміти та застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародних економічних відносин, міжнародної логістики та митної справи.

ПРН17. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН20. Володіти базовими категоріями, новітніми теоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері міжнародних економічних відносин, зокрема: міжнародної логістики та митної справи.

ПРН22. Застосовувати базові знання, аналізуючи теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН25. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Митні платежі: основні поняття та їх генезис

У даній темі висвітлюються поняття митних платежів з позицій митного законодавства України, розкриваються функції та види митних платежів, досліджується понятійний апарат, основи нормативно-правової регламентації діяльності суб'єктів ЗЕД та Держави в сфері справляння митних платежів. Наднаціональна регуляція тарифних та нетарифних відносин в рамках СОТ. Результати Уругвайського раунду перемовин в рамках СОТ.

Тема 2. Еволюція митної політики в Україні

У даній темі висвітлюється генезис митно-тарифного регулювання в Україні. Етапи та особливості зовнішньоекономічної політики України. Імплементация та послідовна реалізація норм та правил СОТ та ЄС у сфері митно-тарифного регулювання.

Тема 3. Особливості правового регулювання мита як виду митних платежів

У даній темі розглядаються: поняття митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; зовнішньоекономічна політика держави; нетарифне регулювання яке за змістом тотожне тарифному регулюванню; принципи митно-тарифного регулювання; поняття, структура митного тарифу, види та класифікація мита; специфіка його застосування в залежності від суб'єктності В2С, С2С.

Тема 4. Податок на додану вартість, акцизний податок в різних митних режимах

У даній темі розкривається: місце та роль податків в системі митних платежів; податок на додану вартість та акцизний податок, митні збори, як види митних платежів та їх специфіка нарахування та сплати при застосуванні різних митних режимів. Європейська та північноамериканська практика нарахування податків на зовнішню торгівлю.

Тема 5. Вплив імпорتنих мит на економіку «малої» та «великої країни»

У даній темі розкривається: питання конструювання розміру мит, їх впливу на економічних акторів в залежності від розміру ринків; постійний тарифний захист, оптимальний тариф захист. Баланс між протекціонізмом та лібералізмом.

Тема 6. Визначення країни походження товару (ROO). Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності SITC, HS, УКТЗЕД

У даній темі висвітлюються поняття та мета визначення країни походження товару, критерії достатньої переробки згідно вимог ЄС, СОТ, СНД та митного кодексу України, підтвердження походження товару, сутність товарної номенклатури, класифікації та кодування товарів. Діагональна та двостороння кумуляція відповідно до ROO.

Тема 7. Визначення митної вартості та порядок нарахування митних платежів

У даній темі розглядається: сутність і місце митної вартості в системі митного оподаткування, методи нарахування митної вартості, індикативні ціни у ЗЕД, державне регулювання митної вартості, механізм нарахування митних платежів, застосування ставок мита та податків.

Тема 8. Правове регулювання митних пільг. Система преференцій СОТ

нарахування митних платежів												
8. Правове регулювання митних пільг. Система преференцій COT	12	2	2			8						
9. Митні процедури: митне оформлення та митний контроль	16	4	4			8						
10. Митні режими	16	4	4			8						
11. Порушення правил сплати митних платежів	14	2	4			8						
Усього	150	32	32			86						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ теми	Назва теми	Обсяг у годинах	
		денна форма	заочна форма
2	Еволюція митної політики в Україні	2	
3	Особливості правового регулювання мита як виду митних платежів	2	
4	Податок на додану вартість, акцизний податок в різних митних режимах	4	
5	Вплив імпорتنих мит на економіку «малої» та «великої країни»	2	
6	Визначення країни походження товару (ROO). Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності SITC, HS, УКТЗЕД	4	
7	Визначення митної вартості та порядок нарахування митних платежів	4	
8	Правове регулювання митних пільг. Система преференцій COT	2	
9	Митні процедури: митне оформлення та митний контроль	4	
10	Митні режими	4	
11	Порушення правил сплати митних платежів	4	
	Разом	32	

5. Завдання для самостійної роботи

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань, запитання для самоконтролю, вирішення задач.

Питання навчальної дисципліни, які пропонуються для самостійного вивчення:

№ з/п	Види та зміст самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1.	1. Дослідіть діяльність СОТ у сфері регулювання міжнародної торгівлі	3
	2. Дослідіть історію міжнародної торговельної політики	3
Тема 2	1. Дослідіть вплив міжнародно-правових актів на законодавство України в сфері регламентації митних платежів.	4
	2. Визначить роль і значення митних платежів у формуванні зовнішньоекономічної політики.	4
Тема 3	1. Визначте специфіку застосування спеціальних видів мит.	3
	2. Дайте відповідь на питання: що таке демпінг/антидемпінг?	2
	3. Визначте відмінності митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності від нетарифного митного регулювання.	3
Тема 4	1. Проведіть порівняльний аналіз функціонування податку на додану вартість як митного платежу в Україні та у країнах ЄС.	4
	2. Проведіть порівняльний аналіз функціонування акцизного податку в Україні та акцизів у країнах ЄС.	4
Тема 5	1. Охарактеризуйте наступні різновиди державної політики: автаркія, протекціонізм, фрітрейдерство.	4
	2. Дослідіть нетарифні інструменти митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та їх класифікація.	4
Тема 6	1. Дослідіть статистичну та регуляторну функції товарної номенклатури.	3
	2. Проаналізуйте порядок ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.	2
	3. Дослідіть діагональну та двосторонню кумуляцію торгівлі. Паневросередземноморська зона кумуляції.	3
Тема 7	1. Визначте особливості застосування адміністративних важелів коригування митної вартості.	3
	2. Проаналізуйте стан державного регулювання порядку формування та визначення митної вартості.	2
	3. Проведіть аналіз практики застосування нормативних актів з визначення митної вартості.	3
Тема 8	1. Дослідіть історію формування системи пільг та преференцій.	2
	2. Проаналізуйте організаційні та правові засади застосування митних пільг і тарифних преференцій.	2
	3. Визначить роль митних пільг і тарифних преференцій у митній політиці України.	2

	4. Розберіть порядок надання відстрочки та розстрочки сплати мита.	2
Тема 9	1. Сертифікати походження СТ-1, Euro	3
	2. Митне оформлення особистих речей та багажу	3
	3. Особливості митного контролю осіб без громадянства	2
Тема 10	1. Дослідіть можливості змін митних режимів	3
	2. Дослідіть особливості застосування «рідких» митних режимів	3
	3. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ДІЯЛЬНІСТЬ МИТНОГО РЕЖИМУ «магазин безмитної торгівлі»	2
Тема 11	1. Проведіть порівняльний аналіз законодавства України та ЄС в сфері відповідальності за порушення правил сплати митних платежів.	3
	2. Дослідіть міжнародно-правові стандарти спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі	3
	3. Дослідіть систему законодавчого та методичного забезпечення митного постаудиту в Україні	2
	Разом	86

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: лекція, як правило, у поєднанні з наочною демонстрацією (презентація), пояснення, дискусія, практичні завдання, семінарські заняття, спільний пошук вирішення проблеми, робота з науковою літературою, консультування, самостійна робота в тому числі в дистанційному курсі.

8. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Митні платежі» передбачає всі види занять, передбачених навчальним планом. Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

☐ *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час усної співбесіди зі здобувачами за результатами виконання домашніх завдань, перевірки розв'язання типових задач; перевірки розв'язання нетипових задач на використання знань в практичних ситуаціях;

☐ *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену з курсу.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен	Сума
T1..	T7	T8..	T10	T11		
60					40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. *Повнота відповіді або виконання завдання:*
 - елементарна;
 - фрагментарна;
 - повна;
 - неповна.
2. *Рівень сформованості логічних умінь:*
 - елементарні дії;
 - операція, правило, алгоритм;
 - правила визначення понять;
 - формулювання законів і закономірностей;
 - структурування суджень, доводів, описів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти при виконанні самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:
 - елементарна;
 - фрагментарна;
 - повна;
 - неповна.
2. Рівень самостійності студента
 - під керівництвом викладача;
 - консультація викладача;
 - самостійно.
3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)
4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);
5. Рівень сформованості фахових методичних умінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):
 - низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
 - середній – вміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
 - достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
 - високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання контрольної роботи

Контрольна робота студента складається з двох частин: перша – опрацювання теоретичного питання, друга – виконання практичного завдання. Максимальна оцінка за виконання завдань контрольної роботи – 30 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- 1) теоретичне питання:
 - повнота й ґрунтовність викладу;
 - аргументованість тверджень;
 - суб'єктне усвідомлення змісту;

- термінологічна коректність;
- 2) практичне завдання:
 - технологічна грамотність;
 - методична грамотність;
 - обґрунтованість висновків;
 - правильність оформлення.

Шкала оцінювання контрольної роботи

Кількість балів	Теоретичне питання	Практичне завдання
25-30	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність	Продемонстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення повністю обґрунтовано. Оформлення відповідає вимогам.
20-24	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні роботи. Методичні рішення обґрунтовано.
10-19	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.
0-9	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.

Зведена шкала оцінювання роботи студентів з дисципліни «Митні платежі»

Види робіт	Максимум балів
Тестовий контроль	5
Контрольна робота	30
Поточний контроль на заняттях	25
РАЗОМ	60
Екзамен	40
ВСЬОГО	100

Оцінювання якості знань з дисципліни «Митні платежі» проводиться за практичними вміннями й навичками, які демонструють студенти, відповідаючи на тестові питання.

За кожну правильну відповідь на питання студент одержує 0,5 балів, які зазначені у тестових завданнях.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Калінеску Т. В. Митний менеджмент : навч. посіб. / Т. В. Калінеску, Ю. А. Романовська, О. М. Антіпов ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 371 с.
2. Левченко С. Г. Теоретичні аспекти адміністративної діяльності митних органів України / С. Г. Левченко // Митна справа. – 2013. – № 2. – С. 39-47.
3. Мельник Т. М. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студентів ВНЗ / Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко, О. В. Зубко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазараки ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 599 с.
4. Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні / В. П. Науменко, П. В. Пашко, В. А. Руссков. – 2. вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 394 с.
5. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 408 с.

Допоміжна література

1. Беренда С. В. Онлайн продажі як ефективний інструмент виведення «товарів розкоші» національних виробників на міжнародні ринки, на прикладі виробів з хутра / С. В. Беренда, Г. О. Григорова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2017. – № 6. – С. 8-14.
2. Мазур А. В. Поняття митної справи: ідея, зміст, законодавче закріплення / А. В. Мазур // Митна справа. – 2008. – № 5 (59). – С. 8-12.
3. Мартинюк О. В. Митне регулювання в країнах світу / О. В. Мартинюк. – Київський національний економічний ун-т. – К. : Кадри, 2003. – 160 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>. – Станом на 01.02.2018. – Назва з екрану.
2. Інтес [Електронний ресурс] : [сайт корпорації]. – Режим доступу: <http://www.intes.com.ua>. – Станом на 01.02.2018. – Назва з екрану.
3. Український національний комітет міжнародної торгової палати [Електронний ресурс] : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://iccu.org>. – Станом на 01.02.2018. – Назва з екрану.
4. Фіскальна служба України [Електронний ресурс] : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://www.fsu.gov.ua>. – Станом на 01.02.2018. – Назва з екрану.
5. International Chamber of Commerce [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <http://www.iccwbo.org>. – Станом на 01.02.2018. – Назва з екрану.
6. World Trade Organisation [Електронний ресурс] : [organization's website]. – Режим доступу: <http://wto.org>. – Станом на 01.02.2018. – Назва з екрану.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен **в тестовій формі дистанційно на платформі GOOGLE CLASSROOM** в дистанційному курсі «Митні платежі», режим доступу: <https://cutt.ly/LfjaN7S>.

Студенти автоматично долучаються, або індивідуально отримують код доступу зв'язавшись із викладачем за адресою s.berenda@karazin.ua